

BARCELONA 19 DECEMBRE 1890

J. Mascheroni

Copia fot. de Audouard y C.*

CRÓNICA

Entre robos á dotzenas, assassinats diaris, planxas d' homes polítichs á cada segon, guerres de marras de tant en quant (1), trampas electorals ab tota la barra possible, huelgas, garrotadas, cólera y altres y altres plagas, hem arriuat á un nou Nadal com si tal cosa.

Y com si no 'n tinguessim prou ab totas las desgrácias que acabo de apuntar, som en ple període d' un' altra enfermetat, que 's cura á forsa d' introduhir un parell de dits á la butxaca dreta de la ermilla y repartir lo poch diner, que per llástima 'ns permeten dur los cacos de Barcelona, al barber ó al sereno, ó al sastre etc. etc.

Parlo de la tradicional *décima* que com una pistola al pit nos presentan los dependents de tots los industrials que 'ns explotan durant 365 días, que te l' any, inclós lo xarrich de l' escombriayre del meu barri, que no s' acostia may á casa y are pels voltants de Nadal vé cada mitj-día.

Hasta 'ls noys de la litografia d' en Ribera y Estany, créch que 'm presentarán la *facilitació*, ells que 'n tenen tantas, es dir, son á la botiga, y á fé de Deu que donan gust de veurer.

Los cromos elegants hi son á milers, ab uns colors mes vius y flamants que fan glatir al vigilant mes pro-saich.

Y sobretot, hi ha un sortit de tipos de femella que electrissa. ¡Que ben pintats!

Lo qu' es avuy no es com avants que us presentavan una *décima* esquifida tota daurada, com un pom de llit, y ab uns versos mes ramplons que la Biblia d' en Carulla. Avuy, al menos, si lo forner, per exemple, us fa esquitxar los dinerons, us regala... no una coca com avants, sinó un cromo de *búten* comprat al carrer de Sant Ramón n.º 5, ab una flamenca mes tentadora que casi be us paga 'ls dos ralets del *aguinaldo*.

L' altre día 'm deya l' adroguer del costat de casa:

—Ja veurá ja, senyó Doctor, quina sorpresa li preparo.

—Y aixó Miquel ¿que 'm voleu regalá alguna cosa?

—Si senyó, la *décima* ¿sab?...

Maquinalment vaig portarme la má á l' ermilla.

—Donchs si senyó, continuá en Miquel, ab la *décima* li donaré una sorpresa. Figuris que ahir vaig anar jo mateix á comprá 'ls cromos y... ¿sab?, hi han unas donas *hasta allá*, ab uns garrots de bras y uns... dallon-sas, que...

—Be home be.

—Lo que jo li asseguro es que á la vista d' aquells cromos ningú 'm negará una bona propina... ey, no parlo per vosté, vá anyadir al veure que jo arrufava 'l nás. Créch que 'm pagarán 'l gasto; n' hi comprat 300 á ca 'n Ribera y Estany, que n' hi ha una variació que espanta. Ni sabia quíns triar... ¿que vol véurels?

—No, no us molesteu... 'ls veig cada día.

(1) Verbigracia la «gloriosa de Calaf.»

—Com...

—Si home, hi vaig sempre á aquella botiga.

—¿Qu' es amich dels amos?

—¡Uy, ja ho crech! figureuvos que...

Pero vaig pensar que si árrivo á dir res de LA TOMASA tenia conversa tallada per rato, y vaig tancá de cop, deixant al adroguer ab los seus cromos, mes content que unas Pasquas, ab la esperansa de que ab lo seu producte 's podria comprá un *terno* y un mocador de pit per la raspa.

En los medicaments que emplea 'l doctor Koch per cómpatrer la tuberculosis hi entra una dosis d' or.

¡D' or, are que no se 'n veu més que per fer glatir als tronats, en los aparadors de las casas de cambil!

Un periódich francés escriu una frase molt oportuna sobre aixó. Diu aixís: «L' or es un bon medicament quan lo malalt lo propina al metge, pero fa por si 'l metge, ha d' administrarlo al malalt.»

Y te rahó; ¿com podrán curarse 'ls pobres si han de pagar l' or ab plata?

L' or es més pesant y per forsa tindrà de entrarhi molt metall més inferior per equilibrar la pesantó

Lo celeberrim doctor Cerezo, aquell entusiasta de Peral, que corria pels carrers de Madrid capitanejant las turbas que cridavan: *Abajo la Comisión técnica, Viva Peral, y España quiere submarinos*, posa certs escrúpols al régimen de 'n Koch.

Y 'l no menos celeberrim doctor Audet donará ó ha donat en un Circul de la *Villa y Corte* una conferéncia també sobre l' invent del metge alemany.

A veure que 'n dirá. ¡En Cerezo, L' Audet!

Heus aquí dos eminéncias
de la espanyola nació,
bastant oberts de *poténcias*
per... tirar un carretó.

S' ha batejat un nou ayguardent ab lo nom de «Anis Sagasta».

Y descartant las ideas, posant escrúpols sota 'l taulell y mirant la conveniencia industrial, m' han dit que alguns adroguers conservadors ne vénen y hasta... 'n beuhen.

Es clar, *lo patiente no quita lo cortés* y vice-versa.

¿No hi han adroguers lliberals que vénen latas de *conservas*?

Una cosa vá per l' altra.

DOCTOR GERONI.

JA T' HO DIRÉ

A mon amich en Miquel Pujolar

—¿Qué tens Antonet? ¿Qué 't passa?

¿Per qué 'm fas aquet paper?

¿Que no m' estimas potser?

—Si, dona si, hasta massa.

—Donchs ¿Per qué, com altres días no 'm dius lo que sent ton cor?

¿Sospitas del méu amor?

—No.

—¿Donchs qué tens? ¿Qué rumias

¿Per qué estás trist y afligit?

¿Qué 't passa? ¿Qué 't dona mella?

—Ja t' ho diré... á cau d' orella

quan ta mare siga 'l llit.

V. SENDRA.

PROPINAS

ESTÉM tan acostumats á donarne, que ja ni 'ns adorém del sacrifici que fem en aras del servey.

¡Y no 'n donguin!.. Ja veurán qué 'ls passarà...

Sens aqueix requisit necessari, díguinli *plus*, *moma* ó *propina*, no 's fassin pas la il·lusió d' estar ben servits.

¡Com si fós una obligació, un deber!

En los cafés s' ha generalisat tan aquest malehit vici de donar propina, que, á las dugas vegadas de concórrehi, si no esquitxan 'ls cinch céntims (al menos), ja poden esperar sentats.

¿Qué vol dí 'l ralet just?.. ¡Y are!.. Es molt mesquí l' home que no obsequia al mosso ab lo incorresponent adminicull!.. Fá molt *quili* deixá 'ls vinticinch céntims sobre 'l platet y anarse 'n!.. ¿qué dirán 'ls que ho notin?.. ¡quin paper mes ridícul!

En cambi, si son parroquiáns y pagan 'ls trenta de reglament... ¡viva!.. No 'ls faltará la Il·lustració inglesa ó alemana del mes passat, qu' encare que li falti algún full ó estiga mitj-partida, rés té que veure; 'ls encendrà 'l misto per' acabar d' apurar la *llagosta*; 'ls aixugará la taula encara que no estiga mullada; 'ls mantindrà conversa; 'ls farà la mitja rialleta cada vegada que passi ab la safata plena de vidre, y, al alsarse vostés del assiento 'ls apartará la cadira que fassi menos nosa per passar, 'ls tocará la espatlla y 'ls farà *rendivú* tant mal fet com sápigá.

Si per una d' aqnellas casualitats, al tornarlos lo cambi d' una *pela*, se descuidan de pagarli la contribució, ab molt bons modos (¡aixó sí!) 'ls preguntará si han trovat be 'l cambi ó be 'ls dirá que no tenia cap *mitja*, que dispensin si 'ls fa anar carregats de calderilla, etc., etc...; tot pera fer adonarlos d' aquell olvit, segons ell molt grave; d' aquella falta, casi delicté.

(Es dir; mentres no 's cobri per endevant la propina sens' demanarlos permís, qu' es lo mes probable.)

¡Mirin qu' es molt digne de tindrer 's en compte aqueix sistema nou d' explotar al próxim, posat en práctica per los servidors d' ofici!

Oh!.. es que 's refían mes del negoci que del sóu...

Lo mateix passa en los restaurants, fondas, perruquerías, á ca 'l llimpia-botas... y en tots 'ls establiments públichs... ja 'ls asseguro jo que...

A ca 'l perruquer, per' *afeitarlos* la propina, tan bon punt están llestos de la feyna de reglament, 'ls passen 'ls ferrets pe 'l bigoti, 'ls posan oli de olor y sabó moll al cabell, brillantina á las cellas y polvos á la punta del nas; y per *fin de fiesta* 'ls clavan la gran respallada després de llensar un *si es servit* ab tant mala sombra com vulguin.

Lo llimpia-botas, per' *llimpiarlos* déu céntims més de lo que val la llimpiada, 'ls arremanga 'ls pantalóns fins á genoll, 'ls empastifa de *betún* fins las solas de las botas y 'ls treurá llustre si convé tant del cap-de-munt dels mitjons com del cap-de-vall dels calsetets; acabat 'ls respallará 'ls garróns y... ¡para la má!

¡Quin modo de donarse *llustre* per déu céntims d' *anguila*!

A la fonda, si esquitxan vostés la *moma*, lo mosso 'ls serveix las *secas* més grossas y 'l *cap y pota* ab menos moscas; y al estanch, donant plus, 'ls trian *corasseros* picats... ab brins de palla sucats en oli de vidriol.

A tot arréu, en una paraula, passen 5 ó 10 céntims de lo mateix.

¡Ditxosas propinas! Si no se 'n pert la mena si qu, estém ben *aviats*.

Un servidor de vostés, aquí ahont me veuhen, faig com 'ls altres, y, créguinme, me fan anar d' alló més malament.

¡No 'ls encero, no!

¿Saben quant me costan á mi cada mes las malehidas propinas?

¿Qué?... ¿que no n' han de fer rés?

¡Fora, fora!

Ningú hi perdrá més que vostés...

¿Per qué?... Perque com que l' articlet ja está llest, aqueix acabament hauría estat de més.

Hauría sigut la propina.

J. BARBANY.

A la Tomasa

¡Oh Tomasa! Tu que sonas desde dalt del campanar de la nostra santa iglesia que se 'n diu la Catedral;

Tú que juntas lo Capítol ab los pichs de ton batall, tú que á morts y á goig y á festa tants cops sonas brandejant;

mira com está ta terra, mira com está 'l trevall; sòta 'l jóu del lliure cambi quasi agonitza de fam;

mira com nostres politichs ab la patria, cínichs, fan lo que varen fé ab la túnica de Jesús al despullarl;

mira com aném á perdrens, mira que al abím sóm ja, y, en lloch de tocar á festa, toca á foch y toca á sanch.

FREDERICH SOLER (PITARRA.)

Atenció

Havent sigut agotada en poch temps la numerosa edició del nostre *Almanach* *pera l' any 1891*, y pera poder satisfacer los desitxos de molts que s' han quedat á las capsas; avísém que *demá divendres*, sortirá á llum la *segona edició*, encarregant á nostres corresponsals que no han pogut cumplir ab sos compromisos que no s' entretengan si han de repetir los pedidos, puig després d' aquesta ja no farém cap més tirada.

ENTRE BASTIDORS

—Me l'has de pagar!
—Si és un senyó que m' ensenya el pas de burée.
—No ho vull saber lò que t' ensenya.

ESCENARIS

Ants del ball.

Després del ball

En lo ball.

Lo bitllet del adroguer

ANTS DEL SORTEIG

GN Pepet es l' adroguer més trempat de Barcelona; tot lo que té de petit té d' aixérit. Desde las set del dematí á las deu del vespre no 's mou de la botiga ni acaba las ganas de enrahonar; sembla un llorito en forma humana.

Cada any arribant als primers de Decembre invita á totas las sevas *corresponsables* (vulgo) parroquianas, á que prenguin part al bitllet que fa pera la rifa de Nadal.

—¿Que voldria serhi aquest any, Quimeta?— diu á la Menegilda del segon pis.

—¿Ahont?

—A la rifa; ja tinch lo bitllet, miri; ¿Vol que li apunti?

—Si tampoch treurá; sempre que poso ab vosté may me toca rés.

—Oh, perque vosté no vol.

—Just; donguim las culpas á mí are.

—¿Vol que la toqui are mateix?

—Fugi, fugi; que la sab llarga vosté! Donguim aixó que li demano.

—Ja sab que per vosté no soch gens escás. ¿May diria que he somiat aquesta nit?

—¿Qué? alguna truyta...

—¡Ca! he somiat que 'm casava ab vosté.

—¿Ab mi?... ¡y are!... no 'm fassi riurer...

—Creguim; hasta he somiat que després tots dos solets hem anat á donar una volta pel Parque ab un cotxe de dos caballs.

—¡Y are! vosté á qui déu haver somiat déu ser á aquesta d' aquí 'l devant que cada día va catorse vegadas á la font, no més que per estar ab vosté una estona cada vegada;... què 'm dóna ara aquí? y are! quan jo ho dich que ha somiat á aquella...

—¿No m' ha demanat salsitxas?

—No tenia mala salsitja ahir vespre...! li he demanat una unsa de canyella picada.

—Vosté 'm fa distreurer. ¿Ho veu?

—Cuyti, cuyti;... ¿encare l' ha de picar?... porti, ja li picaré jo que vosté no acabaria may...

—Be, ¿y com quedém del bitllet?

—Posimhi cinch rals, vaja; 'ls treuré de la carn ab un parell de días...

—Deu la quart, senyora Quima. Qué hi vol ser vostre aquest any?

—¿Ahont?

—A n' el bitllet que fem.

—Ay, ay! ¿que no 'ls venen ja fets?

—Be, vull dir que entre tots lo comprém. Miri quin número més maco; cap y qua.

—Si tampoch treurá.

—¿Que no, diu? si sapigués que no havia de treure ja no l' haguera comprat: ¿quan li posaré... un duret?

—¡Ay Reyna santa! Deu me 'n quart! tota la meva vida m' empenediria.

—Be, pero també si surt treurá molt.

—Bah, pòsimhi noranta céntims; ja n' hi ha prou.

—Arrivi á una pesseta, dona: aixó es un cop l' any.

—No, no, ja n' hi ha prou; si per cás treyém la grossa ja li donaré alguna cosa més... passihobé...

—Francisqueta, ahont va tan depressa? entri, dona, entri; y donchs ¿que no vol ser rica aquest any? Miri que ja tinch lo bitllet.

—¿Ah, si? tingui, aquí té tres rals y demá n' hi donaré tres més. Ja 'm donará l' apuntació demá. ¿Quan me tocaria si treguessim la grossa?

—A vosté ¿sab quant li tocaria?... al menos... quaranta mil duros; aixó tirant pel cap més baix. ¿Qué 'n faria de tants diners?

—¿Qué 'n faria? 'm casava desseguida ab en Miquel.

—¿Aquell que balla ab vosté allá al *Pa-y-oli*?

—Si, aquell, aquell; ¡pobre xicot! Jo ja li he promés que si aquest any trech la grossa dono 'ls amos á dida y 'ns casém l' endemá mateix. Tinch una pesseta á cal carboné, un' altra á la carniceria, á cal betas y fils, á cal forné, á cal bacallané, allá hont comprém lo ví y á cal vaquè; 'm sembla que ab tants puestos un ó altre ha de sortí, ¿no es vritat?

—Si, pero aquest que sortirá será 'l meu, ó sinó ja ho veurá.

—Bueno, bueno, hasta demá.

—Ola, Deu me la quart, simpática Carolina, angelet d' aquest carrer.

—Bé ¿ja estém així? aixó té d' anar á dirho á n' aquella d' aquí 'l segon pis; ja ho sabém, home, ja ho sabém que la va portar á festa major á Sant Andreu en una tartana.

—Ja s' ha deixat enganyar; ja sab que cada vegada que vosté entra aquí 'm sembla que trech la rifa... Ah... apropósit: suposo que posará alguna cosa pel bitllet de Nadal.

—A veure si m' han sobrat gayres diners... miri, cinch rals justos, tingui.

—¿Que vol lo número?

—No vull números, ¿que 's creu que soch algún gos per portar lo número á sobre?

—Y que 'm sembla que treurém perque avuy he somiat polls. Ah!... queda convidada pel ball que farém aquí la nit de Nadal.

—¿Si surt la primera, eh?

—Y encare que surti la segona.

—Apa, *alante*, y Deu 'ns dongui bona sort.

—Deu la quart, Carmeta, ¿cóm está?

—Molt enfadada ab vosté.

—¿Y aixó?

—Perque aquell oli que ahí 'm va donar, la senyora está empenyada en que no es de vosté.

—Be, déixila está á la senyora Tana. Miri si 'm vol creurer á mí no l' haurá de menester may més: tot dependeix de vosté.

—Qué 'm sab una casa millor, pot ser?

—¡Cá, dona, cá! miri, posi una pesseteta ó sis rals al bitllet que fem aquí y com que treurém, li diu si vol minyona que se la pinti.

—Oh, ja ho diu vosté que treurém, ¡tan débó! desseguit li donava déu duros pels plats y copas que hi trencat, perque may m' está callant... y jo may passo vintiquatre hora ssense trencar alguna cosa.

—Y donchs, dona, vingan diners, vingan. Ja veurá quina sorpresa se 'ns prepara...

Aixís en Pepet escita 'ls ànims de la seva clientela fins á cubrir l' import del bitllet.

DESPRÉS DEL SORTEIG

Arriva 'l día del sorteig, día que molts infelissos mortals ja tenen la riquesa á mitj coll. Los interessats ó interessadas al bitllet del adroguer van l' endemá á la botiga per comprar pebre ó safrá y 'n surten sorpresos y ab un pam de nás.

Lo número que tenia en Pepet no havia sortit pre-

miat ni ab la primera, ni ab la segona, ni ab la tercera, ni ab cap, ni tampóch 'ls hi tornarán los diners qu' es lo que tothom s' aconsolaria al últim extrém.

Se sab que la grossa ha anat á caure entre várias familias de un poble de la provincia X... pero es lo que diu l' adroguer:

— Per xó no hi ha que desanimarse, del mateix modo que han sigut aquells los afortunats, podiam serho nosaltres.

Y no deixa de recomenar á tothom que no juguín més ab éll, ni éll tampoch farà cap més bitllet... fins l' any vinent.

J. STARAMSA.

!!! MUSICA!!!

(MQNÓLECH CURT)

(Durant la relació, van sentintse 'ls instruments que s' indican.)

¡Llamp de Deu! ¡Ja estich cremat!
¡Aquest piano malehit
de sentirlo día y nit
ja 'm té casi bé *empipat!*

Si al menos l' *toqués bé!*.....
Pro ca, si aquesta vehina
quan s' hi posa, *desafina*
lo mateix que un carreté!.....

¡Diu que té un mal encefálich
que está débil, qu' es nerviosal...
¡Romansos? ¡Si quan s' hi posa
treu mes forsa qu' un camálich!

Sense tenir compassió
aixorda tot lo vehinat
y al *grapejar* lo teclat
¡mou cada *revolució!*.....

Un día tindrà un disgust;
perque jó, no aguanto més.....
¡Si quan menos 'm *toqués*
alló que 'm dona tant gust!

¡Que sento?... ¡Malviatje 'l mon!
¡Aixó 'm faltava, Deu meu!...
¡Aquest deu ser pel que 's veu
lo *cornet* del segón!.....

¡Ell mateix!... Ja 'l conech, sí...
Un ximplet, un *tarambana*
que per distreure la gana
toca sempre 'l *cornet!*.....

Y bufant 'l molt trapella
sens deixá en pau l' instrument
s' ha empenyat en dar torment
al cuch de la seva orella.

¡Y es tísich 'l molt taul!...
¡Li está molt bé! ¡S' ho mereix!
¡Si 's morís avuy mateix
li pagaria 'l *bagul!*

¡D' ahont surt aixó? ¡Qué deu ser?
¡M' hi quedat mitx aixordat!...
¡¡Horror!! ¡Oh gran Deu, pietat!
¡Es lo *trompa* del tercer!

¡Bufa fort! Si sapiguéssis
lo goig qu' á mí 'm donaria

veurer que *qüansevol* día
tot bufant 't reventéssis...

no tindrias certament
aquest infernal delit
¡Al menos, *trompa* malehit!
se t' embussés l' instrument.

¡Un altre só esgarrifós?
¡Deu meu! ¡que será de mi?
¡Es la *puntilla!* 'L violí
d' aquell altre fastigós!

¡Tréume d' aquest *trance* amarch
si de mí encara 't recordas;
trèncali, oh gran Deu, las cordas
ó fesli á miquetas l' *arch!*

Aixó no pot resistirse!
¡aixó ja passa de mida!
¡Per portar aquesta vida
val mes, cent cops mes, morirsel!...

¡Mes no! No tinch apurada
la copa del sufriment.

¡Encara hi ha un instrument
que ab fúria desfrenada
per un manobre tocat
escampa *geméchs* pel mon,...
encara hi ha l' *acordeón*
del que está sota terrat!

¡Es ell! ¡Mon noctúrn torment!
Fa *escalas*. ¡La gran manía!
¡Ab mahóns y cals, de día,
y de nit ab l' instrument!

¡No pot ser! ¡m' hi decidit!
no aguanto més; ¡'m sublevo!
Desde el dematí que 'm llevo
fins que 'm adormo, á la nit

sempre música y soroll
y polkas y americanas
y rigodóns y sardanas...
¡n' estich, fins la nou del coll!

Ja 'm agrada, la vritat,
una bona sinfonía...
Pero fills... ¡tot lo sant día!...
¡Ja casi estich, *enfitat!*

Y al menos si 'ls instruments
fóssin ben tocats... ¡encara!
pero, noys, si 'ls músichs d' ara
no poden ser més dolents!...

¡No hi ha mes!; ¡tinch d' inginyarme
per trobá un medi segú
de que no toqui ningú
y al mateix temps, per venjarme!

¡Ja 'l tinch! ¡Es preciós, sublim!
¡Es una idea qu' encanta!
¡Me 'n vaig á posarla en planta!
¡Veyám si aixis 'n surtim!

Ab un garrot ben groixut
sobre las portas tancadas
pegant fortas garrotadas
'ls *faré perdre y... puput.*

¡Que tornan á comensar?
Jo pico ferm y repico
sense compassió... ¡Quin mico!
¡Ls vaig á fastiguejar!

¡Ara!... ¡Veyám...

¡Bravo, noy!
n' ha parat un... ¡Cops y fora!
¡Si aixó dura sols mitx hora
prou van á pará á Sant Boy!

Sembla que tocan mes fort!
Qu' es estrany ¡no paran pas!...
¡Si encara, 'ls porto 'l *compás!*...
¡Y entretant casi estich *sort!*...

¡Ja hi pres mas resolucions!
¡me 'n vaig á remots confins!
¡alli hont no hi hagin violins,
trompas, pianos ni acordeons!

¡Viuré á una casa perduda,
que en puesto amagat estigui
y ahont la música no sigui
tan solsament coneguda!

¡De músichs no 'm parlin pas!
sino cóntinme difunt...
¡Aprents de músich? ¡Ni un!
¡Vade retro, Satanás!

M. RIUSEC.

NIU DE NADAL

Un estudiant 's gasta la matrícula per un sopar ab la baylarina.

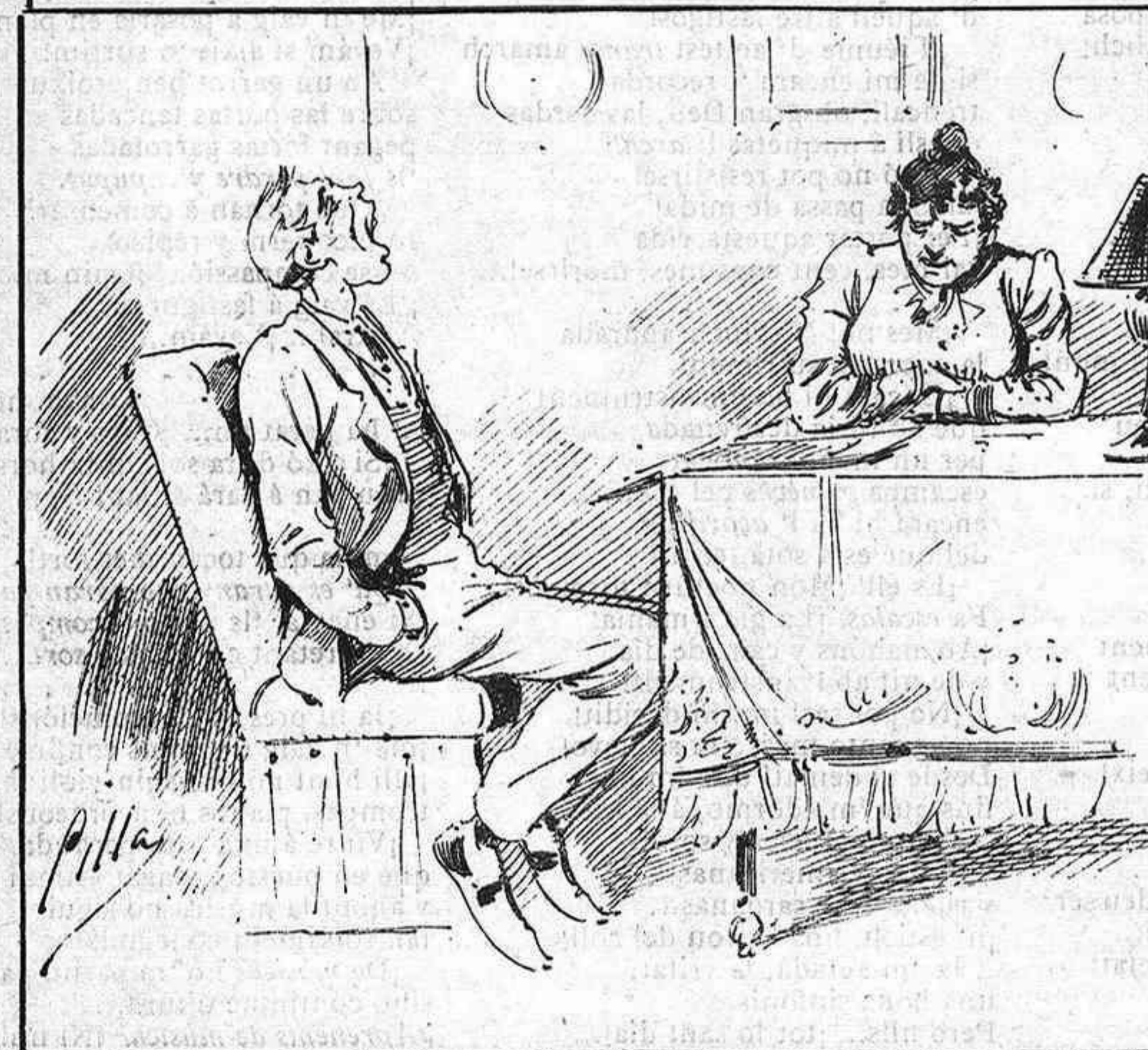

Aquest la passa com sempre: cantant

Aquesta no sab com ni ab qui la passarà.

Ab dos graus baix cero, v baix pena de presiri.

Del modo que 's passa als 9 anys de casats.

Ab la dona d' un amich.

Com lo Tinent la passa al quartel, y la Tinenta ab un cusí, éll la passa ab lo que queda.

Cada any, ja se sab; lo viatge á Turquia

Mitj glassat.

Aquesta la passa ab un caixal que li está dant las bonas festas.

A aquest, tot li passarà per tot, menos per lo carreró dels aliments

NOSTRE RETRATO

Lo de D. Eduart Mascheroni té avuy número en la nostra famosa Galería.

Director de *primo cartello*, la seva fama ha corregut por tot lo mon del art, y ja que avuy ocupa lo lloch que tan dignissimament ha ocupat lo nostre célebre paysá Sr. Goula no volém que la seva efígie deixi de figurar com á recort en lo album del nostre Setmanari.

Pera dissapte s' anuncia l' estreno de *Trafalgar* que per las noticias que 'n tením ja poden preparar la fossa.

Será la segona part de *España* pero refundida y aumentada.

ROMEA

Pera benefici del senyor Borrás se estrená en aquest teatro un melodrama arreglat per lo senyor Fargas, ab lo titol de: *El parador del águila*. Deplorém tant per lo beneficiat com per la Empresa lo poch acert en escullir la mencionada obra.

Llástima d' ensaijos, pus no reuneix cap condició notable pera ser representada en temps que ja no existeix cap Odeon y en lo que ja há caygut en desús de nostre públich lo género teatral tallat ab lo patró de: *Treinta años ó la vida de un jugador*; etcétera.

En la execució se distingí lo beneficiat en la escena final; y en varís... *passatjes* de l' obra la nena Blanca y lo senyor Capdevila.

NOVEDATS

El *Otel-lo y Locura de amor* varen proporcionar dos plens lo diumenje tarde y nit en aquest favorescut colisseu.

Están en estudi, lo drama catalá del senyor Ubach y Vinjeta y *El amor legitimado*.

S' ha llegit *Fermin Andrade*, comedia en 3 actes del reputat escriptor don Sebastiá Gomila.

Ha sigut presentat també un drama catalá en 3 actes de un reputat autor, titolat: *Las llopas de Macheouls*, arreglo de la novela de Dumas que té lo mateix titol.

CATALUNYA

Mil duros y mi mujer, arreglo de Pina y Dominguez resultá ser enterament igual al juguet 1.000 duros que lo senyor Colomé 'ns doná á coneixer en los teatros Tívoli y ROMEA, ab la sola diferencia que l' arreglo del senyor Colomé es molt superior al del senyor Pina.

Et voilà tout.

La senyora Folgado ab totas quantas obras ha prés part ha acreditat lo bon concepte artístich ab que lo públich la vá coroná en lo día de son *debut*, pero en cap obra l' habiam vista tant artista y tan simpática, y tant... rebufona com ab la Perica de *Los baturros*. Lo vestit que lluheix, massa... massa recatat.

Los recomano la vagin á veure ab la seguritat que passarán un rato deliciosíssim.

Lo senyor Bosch l' acompanya d' un modo inmejorable. Lo senyor Palmada bé, solsament que hauría de pensar que al mes de Decembre no 's vá vestit d' estiu.

Lo juguet cómich *Nuestra señora* no acreditá la firma xispejant de son autor lo senyor Arniches.

Se prepara *La leyenda del monje* y otras produccions festivas de las que la empresa ha obtingut la privativa pera representarlas en aqueixa ciutat.

CIRCO BARCELONÉS

Pata de cabra, Terra de Xauxa, Urganda etc. etc. son las obras que assessinan totas las festas en aquest casi asquerós teatro.

La concurrència fugint de tanta *netedat*.

TÍVOLI

Cap novedat hi hagut, á no ser que de tal se vulgui donar á las sessions que ha donat lo conegut prestidigitador espanyol senyor Vergara que com en altres teatros y centros de diversió ha obtingut entussiasmas aplausos.

CALVO VICO

Ab lo titol de *Ben-leil el pirata*, lo senyor Cuevas ha tractat de fer resucitar lo antich drama *El hijo de la noche*, obra que lográ popularisar lo derruhit teatro Talia y que are sols lográ fer tremolar los pobres vehins al teatro ab son continuo tiroteig. La execució feu digne *pendant* á tal simulacre, á escepció de la senyora Estrada que dongué novas mostrás de son talent, logrant una verdadera ovació.

Sembla que la empresa ha lograt la primacia d' alguns dramas estrenats ultimament á Madrid ab bon éxit. Molt ho celebrém.

CIRCO EQUESTRE

Lo debut de la artista equestre Rosita de la Plata portá nombrosa concurrència que aplaudí bastant sos exercisis y que més ho haguera fet á presentarse ab altre caball de més bonas condicions. Ab tot se li reconogué ser justa la fama de ser una celebritat equestre.

En la pantomima *El arlequin doctor* lo pierrot Otello feu gracia de sa irreprotxable *vis-cómica*.

S' está ensaijant la pantomima d' espectacle: *Le carnaval sur la glace*.

UN CÓMICH RETIRAT.

LOS INTRIGANTS (1)

Sens altre mérit que 'l de la intriga que sols es arma d' homes cobarts pasan, pasejan y medran sempre los intrigants.

Com sèrps innobles son cos rastreijan sota las plantas dels que están alt, com vibras clavan sa llengua aguda los intrigants.

De qui més paga son los sectáris, per cor sols tenen un trós d' arám, y á totas horas engrunan honras los intrigants.

Son sèrs que tapan sos fins raquítics ab la disfressa del home honrat, fereixen, fugen, després... ¡vos besan los intrigants!

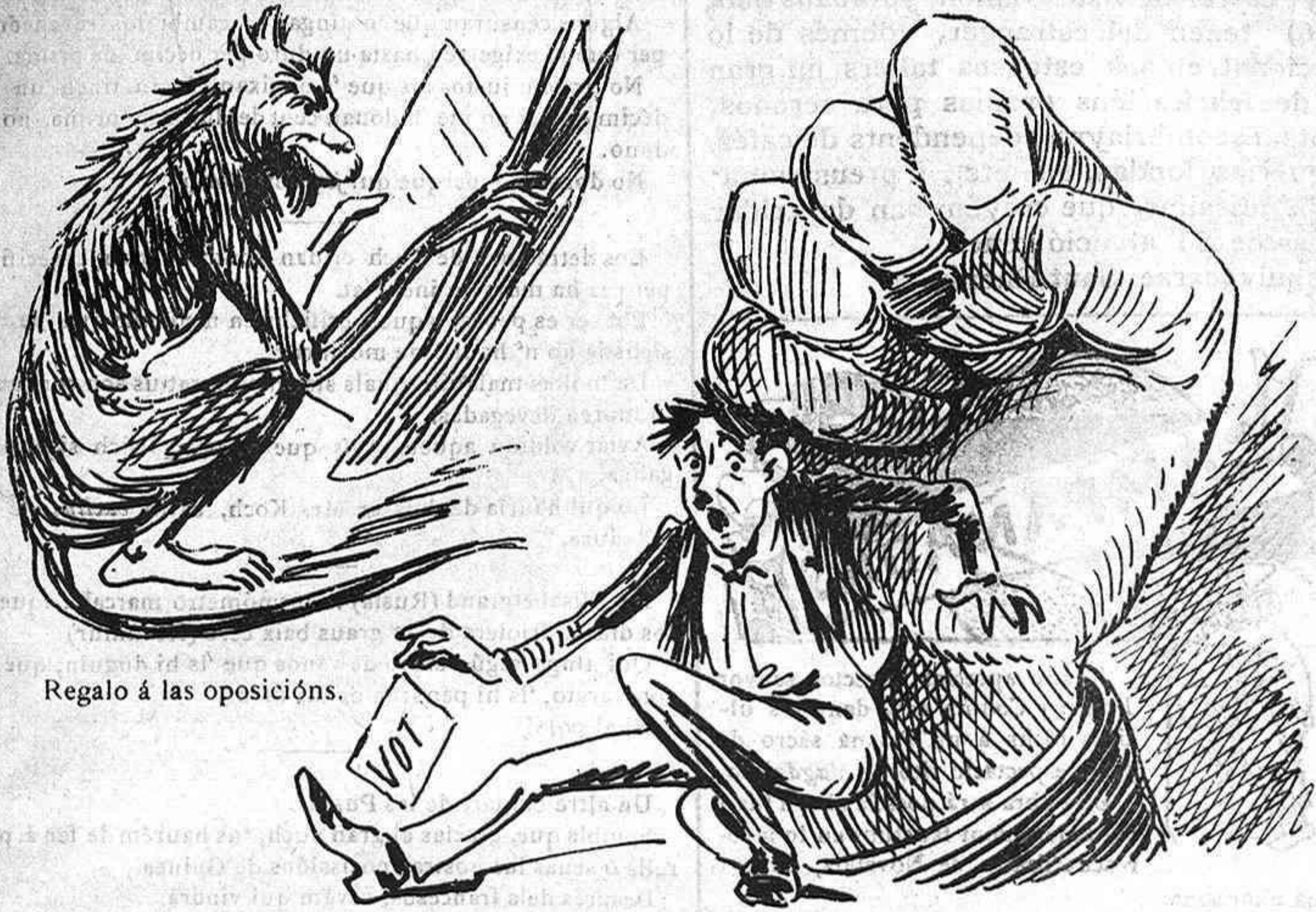
¡Pobre del martyr que una besada reb de sos llavis enmatzinats, com la de Judas solen donarlas los intrigants.

Sèrs aborribles de l' honra santa, Deu vos confongui vostras maldats;... val més morirse de horrible peste que sè intrigant.

J. AYNÉ RABELL.

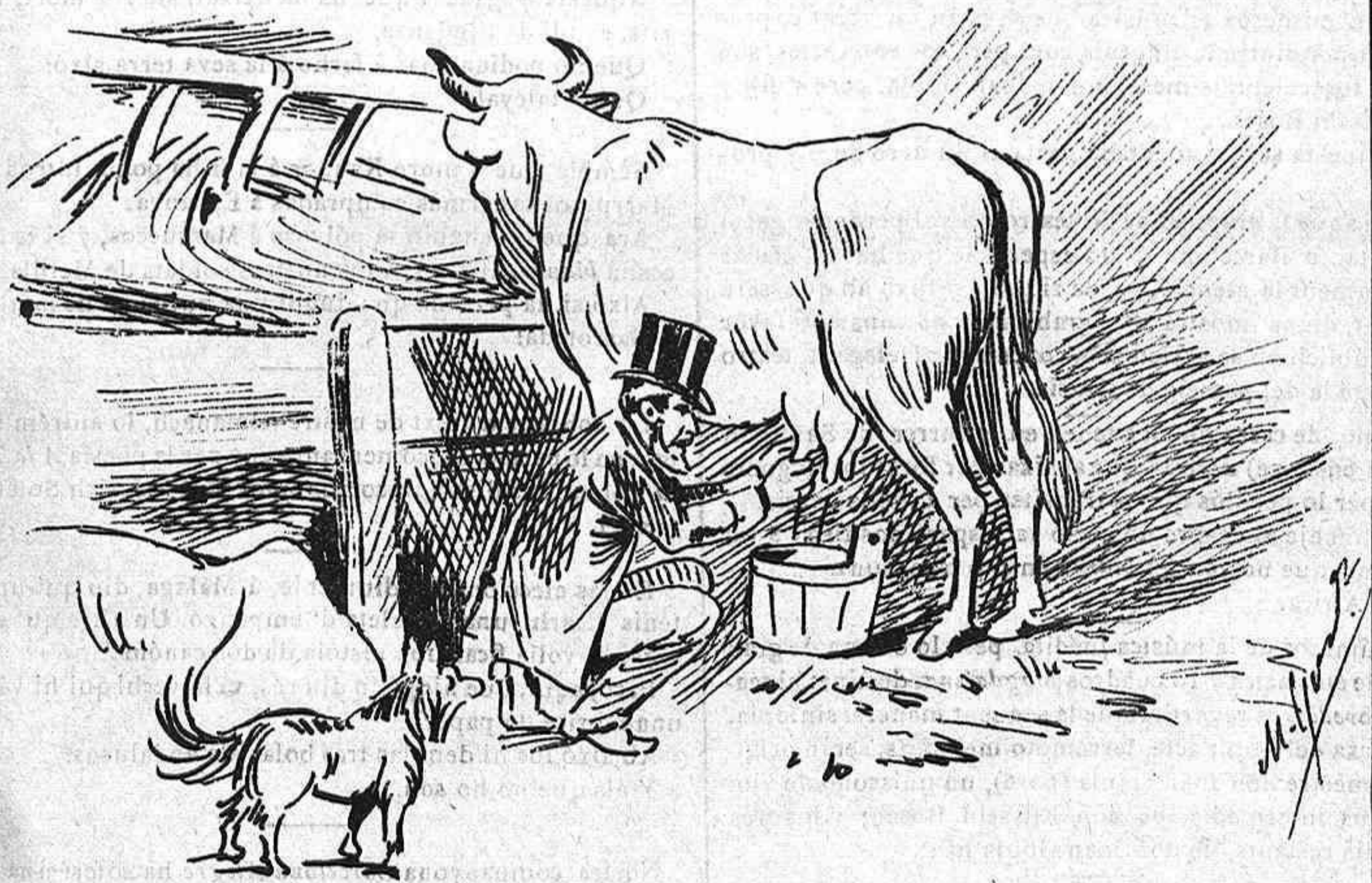
(1) Aquí 's dongui per entés.

LA TOMASA
ELECCIONS

Regalo á las oposicions.

Sufragi.

¡Urna!

En la Litografía Barcelonesa de Ribera y Estany, carrer de Sant Ramon, 5, (abans Sant Pau, 56) tenen del estranger, además de lo confeccionat en sos estensos tallers, un gran sortit de felicitacions pròpias pera serenos, vigilants, escombriayres, dependents de cafés, perruquerías, fondas, etc. etc., á preus sumament baratíssims, que creyém han de cridar poderosament l' atenció general.

No equivocarse: Sant Ramón, 5.

Nostre apreciat Director senyor Ferrer y Codina está dant los últims tòchs á un drama sácro de gran espectacle titolat: *Magdalena*.

Dita obra será posada ab un luxo verdaderament faustuós en lo favorescut Teatro de Novetats, durant

la próxima quaresma.

Están pintant 10 magníficas decoracions los celebrats escenógrafos senyors Carreras, Chia, Moragas, Urgellés y Vilumara.

La sastrería está confeccionant més de 200 trajos, algú:s d' ells riquíssims.

Los 12 números de música que s' están escribint expofés, tant per dintre la tragédia com pera los entreactes son obra de los celebrats mestres don Joan Goula, pare y fill y don Eussebi Bosch.

La orquesta será aumentada hasta el número de 50 professors.

Sembla que la empresa de dit teatro no vol perdonar gasto pera dotar á Barcelona d' un espectacle que ha de cridar poderosament la atenció, per la riqueza y luxo ab que será presentat, digna mostra d' agrañiment al constant favor que lo públich ab sa asistencia concedeix al elegant teatro de la entrada del passeig de Gracia.

Los amos de casas que las tenen en lo carrer de Sant Pau (y lo seu ensanxe) tindrán que abaixar per forsa los lloguers de casa per lo perillós qu' es transitar per aquells barris.

Lo diumenje al vespre un sócio va dispará dos tiros á un altre y sort que no van fer blanco en cap transeunt.

Ni á l' Africa.

Los números de la música inédita, pera lo drama de gran espectacle en 6 actes y 10 cuadros *Magdalena*, destinat al teatro de *Novetats* 's repartirán de la següent manera: sinfonia, gran marcha del quint acte, terremoto melopeas, serán originals del mestre don Joan Goula (pare), un unísono de violíns, y dos intermedis, de don Eussebi Bosch; y los tres intermedis restants, de don Joan Goula fill.

Mentres los francesos negan las qualitats de la linfa, des cubrimient de Mr. Koch, los nostres metjes escriuhen desde Berlín, que los resultats son maravellosos.

Aviat valdrá mes está tisich que tenir un encostipat.

Ja no hi ha, fa días, bitllets de la estracció de la de Nadal en cap administració del ram.

Algúns censuran que 'n tingan en cambi los revenedors per que n' exigeixen hasta un duro per décim, de prima.

No trovém justos als que 's queixan. Jo 'n tinch un de décim que si no me 'n donan cent de duros de prima, no 'l dono.

No dormirse, porque qui *juga* no dormi.

Los detractors de Koch cridan contra lo nou especifich porque ha mort un inoculat.

Pot ser es pensan aquets criticchs en medicina que de tisichs ja no n' hauria de morir cap.

De molts malalties quals sistemas curatius son coneguts 'n moren devegadas.

Aviat voldrán aquets *sabis* que l' estar tisich siga una ganga.

Lo qu' hauria de buscar Mr. Koch, es lo *bacilus* de la xifadura.

En Elisabetgrand (Rusia) lo termómetro marcaba aquestos días la friolera de 42 graus baix cero (Reaumur)

Qui tinga algú saldo de vanos que 'ls hi duguin, que si son barato, 'ls hi pendrán de las mãos.

Ni al polo!

Un altre baluart de las Pussas.

Sembla que, gracias al gran duch, 'ns haurém de fer á parells ó senás las nostras posissions de Guinea.

Després dels francesos, veyám qui vindrá.

Y el globo etc...

Un altre crim en lo carrer de Santa Madrona y á partida triple.

Aquesta vegada 'l que 'ns ha deixat, sino 'l mort, los ferits, es fill de Sigüenza.

Que no podían anar á ferho á la seva terra aixó?

Quina taleya!

Sembla que 'l moro Kandor á la fi ha pogut introduhir á Marruecos las armas compradas á Espanya.

Ara que li venguin la pólvora á Marruecos, y si te de necessitá blanco, allá están los nostres soldats de Melilla.

Aixó si, la persona que dugui una butifarra de matute....

Garrotada!

Lo sobrant de text de nostre Almanach, lo anirém inserint en lo periódich, comensant avuy per la poesia *A la Tomasa* del nostre distingit colaborador D. Frederich Soler (Pitarra.)

En las eleccions del diumenje, á Málaga, diu qu' un pretenía ficarhi una papeleta d' empenyo. Un altre qu' estava *viga*, hi volía ficar una pistola de dos canóns.

Pero, aquí, que ningú 'n diu rés, vá haverhi qui hi vá ficar una fábrica de paper.

Ab aixó los hi dem las tres bolas als andalusos.

Y als que no ho son.

Nostra companyona *Barcelona Alegre* ha sofert una *cari-cia* del senyor Fiscal qui ha denunciat lo n.º 29 de dit colega per un treball titolat *Los calculistas*.

Inútil es dir que desitjém surti en bé de la *cogida*.

Repichs

Segons de públich 's diu, la democrática *colla del arr oz* vol posar fàbrica de conservas.

Fan bé, aixis quan hagin de menester pastels per los seus téchs, ja 'ls trovarán á casa.

¡Quina senyora més provocadora es la *Sra. Casa gran!*

La Empresa dels tranvías tracta de rebaixar los preus de locomoció.—Després dirán del *Inglès...*

Nos hem enterat, y nos han dit, que 'l que abans no volia complaure ab rés al públich ara farà cosas grans... y es que s' ha tornat devòt pero molt devòt de santa ..

¡Competéncia!

A Velez (Málaga) ha suferit una horrorosa xiulada lo butxí qu' anava á cumplir lo seu ministeri y s' ha trovat ab lo reo indultat.

Ara sí, que las xiuladas serán més degradants.

Y podrán dir:

Desde un ministre real
hasta al vil executor
ha corregut mon remòr
tota la escala social.

BIBLIOGRAFÍA

Hem rebut un exemplar luxosament imprés de lo passatemps cómic-irich titolat: *El secreto de mi tio*, arreglat á nostra escena per los reputats escriptors senyors Casademunt y Molgosa ab música original del mestre Lajarte, y que ab tant bon éxit se representá en lo teatro del Tivoli.

La direcció de *La Semana Cómica* s' ha servit remetre'ns un exemplar de son Almanach bilingue que ha publicat pera 1891.

La molta ilustració, y variat text, degut als millors artistes y escriptors, que conté Barcelona y Madrit, lo fan recomenable.

Ha sortit á llum lo tomo 10 de la *Biblioteca del Siglo XIX* que conté una série de noveletas de E. Souvestre.

Lo acreditat nom del autor, y l' acceptació ab que han sigut rebuts los tomos anteriors, fá que 'ns reservém tota mena de elogis.

Hem sigut honrats ab la visita de *Reus Artistich* acreditada Ilustració que surt á Reus y que en son últim número publica un perfecte retrato de Baldomero Galofre, además de várias cópias de quadros de tant eminent pintor.

Inútil creyém dir que ab molt gust establím lo cambi, desitjantli llarga vida.

Suscripció pera aliviar al popular y fecundo quant desgraciat poeta en Joseph M.ª Cololosa.

	Pessetas.
<i>Suma anterior.</i>	21'
Joseph Barbany.	2'50
S. Fábregas, de Reus.	2'
J. Majó y P..	2'
Joan Giné.	0'25
Q. Roig.	1'
N. N.	1'
Dolors Riera.	3'
Julia Estrada de Soler.	2'
Un lector de LA TOMASA.	2'
Ramiro Balcells.	0'50
TOTAL.	37'25

Segueix rebentse donatius, en la Redacció y Administració de LA TOMASA, carrer de Sant Ramón, 5.

Los amichs que de fora Barcelona desitjin contribuirhi poden remetre son import en sellos ó documents de fácil cobro.

¡Ha sortit... Ha sortit!

L' Almanach de La Tomasa

PERA L' ANY 1891

En dos días quedá agotat l' inmens tiratge que d' ell haviam fet haventnos vist obligats á fer una **SEGONA EDICIÓ** de tant festiu tomo que tanca dibuixos y escrits de primer ordre.

A espavilarse, donchs, que no s' agoti també aquesta nova y numerosa remesa.

Val DOS RALS y s' hi passa un bon rato

PARTITS

—Per l' honra del... meu ventrèll.
—Y donchs jo lluyto per... éll.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

La primera animal es;
nota musical segona,
habitació es prima-tres,
y lo total veurás qu' es
prenda per home y dona.
F. CARRERAS P.

II

Una planta es ma primera,
La segona es musical;
En cartas invers tercera
Y nom de dona la Total.
LOLA BARELLA

ENIGMA

Mayals, Menécu, Masnou,
Morell,
Mieras, Mongay.

Colocar aquets noms de poblacions
catalanas de manera que ab una lletra
de cada un y llegit perpendicularment,
formi un' altra població catalana.
RAMIRO BALCELLS.

ANÀGRAMA

Un mes fa que la Maria
va marxar á Badalona
y va rebre de sa tia
un total ahir mitj dia
en que la Tot no está bona.
PEP GALLEDÀ.

TRENCA - CAPS

D.ª Tula Aletes
Roma.

Formar ab aquestas lletres deguda-
ment combinadas lo títol d' una sar-
zuela caste'llana.
UN CATALÁ MADRILENYO.

LOGOGRIFO NUMERIC

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0—Carrer de Barña.
- 4 5 1 5 6 7 8 5 0—En las cuynas.
- 1 2 0 6 5 4 5 0—En algunas cartas.
- 4 5 3 3 5 0 5—Una ciutat.
- 4 5 3 3 7 0—Carrer de Barña.
- 8 7 6 9 0—Els carros ne portan.
- 8 7 0 9—Nom de dona.
- 6 7 0—Número.
- 2 3—Metall.
- 5—Vocal.

PAU MORA.

GEROGLIFICH

PPP E
T I S O
N
C C C
1 0 0
IM IM

I. P. REZ.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMRO 118

Xarada.—Si-la.
Endevinalla.—La lletra A.
Conversa.—Ramón.
Problema.— $54+2+2+2+2+2=64$
 $74-2-2-2-2-2=64$
 $2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2=64$
 $2048 : 2 : 2 : 2 : 2 : 2=64$
2178
Logogrifo numèrich.—Cortinas.
Geroglífich.—Com més mestres menos
ases.
Anàgrama.—Paco-Copa.

LA TOMASA

PERIÓDIC VESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de subscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 ptas
Cuba y Puerto Rico id. 2 " "
Extranger id. 2'50 " "

NOTA—Tota reclamació podrà diri-
girse á la Administració y Redacció del
periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5.
LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña.